

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Kaniové a soudců Ivo Pospíšila a Petra Pospíšila v právní věci žalobců: **a) S. A.**, nar. X, **b) Z. A.**, nar. X, **c) D. A.**, nar. X, zastoupených Mgr. Robertem Tschöplem, advokátem se sídlem Pod křížkem 428/4, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 5. 2024, č. j. OAM-279/ZA-ZA11-K01-R2-2019, a ze dne 30. 5. 2024, č. j. OAM-278/ZA-ZA11-K01-R2-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) až c) proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 6. 2025, č. j. 33 Az 17/2024 - 84,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobci **nemají právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Žalobci podali dne 18. 3. 2019 žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tvrzeným důvodem byly potíže žalobce a) s policisty z národnostních důvodů [žalobce a) patří k ujgurské menšině] a související obava žalobkyň b) a c) – manželky a dcery žalobce a) o jejich bezpečnost. Žalovaný nejprve rozhodnutí ze dne 21. 5. 2020 žádostem žalobců nevyhověl. Tato rozhodnutí ovšem zrušil Krajský soud v Ostravě rozsudky ze dne 28. 7. 2023. Žalovaný poté opětovně přezkoumal azylový příběh žalobce a) a vydal v záhlaví specifikovaná rozhodnutí, kterými žalobcům opět neudělil mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobci podali proti těmto rozhodnutím žaloby, které Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) jako nedůvodné zamítl. Potvrdil tak závěr žalovaného o nevěrohodnosti azylového příběhu žalobce a). Správní orgán vycházel z původního pohovoru k azylové žádosti ze dne 26. 3. 2019, dále s žalobcem a) provedl dne 1. 3. 2024 (poté, co bylo jeho původní rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany zrušeno Krajským soudem v Ostravě) doplňující pohovor a obstaral si rovněž pohovor provedený s žalobcem a) dne 28. 11. 2018 v Dánském království. Krajský soud shodně s žalovaným konstatoval, že rozpory v jednotlivých výpovědích postihují samotné jádro azylového příběhu žalobce a), neboť bezprostředně souvisí s tvrzenými konflikty a perzekucí žalobce a) ze strany

kazašské policie a jeho následným vycestováním z vlasti. Rozpory se týkaly časového zařazení jednotlivých incidentů i popisu jejich průběhu. Rozpory přitom nebyly omluvitelné ani časovým odstupem pohovorů. Žalovaný na tyto rozpory ve výpovědích žalobce a) upozornil a poskytl mu dostatek prostoru k jejich odstranění; žalobce a) je však nedokázal vysvětlit.

[3] Krajský soud dále uzavřel, že žalovaný si obstaral dostatečné a spolehlivé podklady, které mu umožnily zasadit tvrzení žalobce a) do kontextu situace v zemi původu. Nelze z nich dovodit, že by etničtí Ujguři čelili v Kazachstánu systematické diskriminaci, resp. že by postup státních složek vůči příslušníkům ujgurské menšiny naplňoval znaky pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Na tom nic nemění ani v žalobě obsažené odkazy na internetové články pojednávající v obecné rovině o situaci etnických menšin v Kazachstánu a dalších středoasijských zemích, které se vztahují zejména k etnické menšině Dunganů. Soud se rovněž ztotožnil se závěrem žalovaného týkajícím se možnosti žalobce a) obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné orgány ochrany v zemi původu. V této souvislosti upozornil, že povinnost žalovaného detailně hodnotit možnosti vnitrostátní ochrany byla nutně oslabena celkovou nevěrohodností osoby žalobce a) a předkládaného azylového příběhu; úvahy žalovaného v tomto směru tedy byly spíše nadbytečné. Odůvodnění žalovaného stran možnostmi ochrany nicméně odpovídá požadavkům zrušujícího rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobci (stěžovatelé) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i správní rozhodnutí zrušil a vrátil věci žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Soud podle stěžovatelů nesprávně uzavřel, že stěžovatel a) nečelil pronásledování z důvodu své ujgurské národnosti. Soud po stěžovatelích fakticky požadoval prokázání systematického pronásledování celé etnické skupiny, což však není dle azylového práva nezbytné. Postačí důvodná obava jednotlivce z pronásledování, kterou stěžovatel v řízení konzistentně tvrdil, konkrétně, že ho opakovaně šikanovali a napadli příslušníci policie i neznámí útočníci kvůli jeho původu – ujgurské národnosti. Státní orgány (policie) se na tomto jednání aktivně podílely, přinejmenším je tolerovaly. Soud však nezohlednil kvalitativní závažnost individuálních útoků na stěžovatele. Mezinárodní zdroje přitom potvrzují nejisté postavení, resp. strukturální diskriminaci etnických menšin v Kazachstánu, nedostatečnou ochranu ujgurských (a jiným muslimských) uprchlíků ze zahraničí, panující nedůvěru menšin ve státní ochranu [viz Amnesty International, Public statement ze dne 12. 12. 2019, zpráva pro Výbor OSN pro eliminaci rasové diskriminace (CERD) ze dne 11. 4. 2022, zpráva nevládní organizace Freedom house - Freedom in the World 2024].

[6] Dále krajský soud chybně posudil otázku účinnosti vnitrostátní ochrany. Stěžovatel a) logicky nevyhledal ochranu u nadřízených složek policie či prokuratury, neboť právě policie byla zdrojem jeho problémů. Státním institucím nedůvěřoval. Formální existence mechanismu obrany nadto není zárukou jeho účinnosti.

[7] Stěžovatelé krajskému soudu rovněž vytkli, že se dopustil nedostatečného hodnocení důkazů a zjištění skutkového stavu. To spočívalo jednak v neúplném a jednostranném

pokračování

posouzení informací o zemi původu, jednak v nesprávném hodnocení věrohodnosti výpovědi stěžovatele a). Stěžovatelé předložili soudu odkazy na aktuální mezinárodní zprávy, které hodnotí situaci ujgurské menšiny v Kazachstánu kritičtěji; soud je však považoval za obecné, bez vazby na případ. Stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud při svém posuzování vzal v úvahu všechny dostupné informace o situaci ujgurské menšiny v Kazachstánu (zejména zjištění mezinárodních organizací Amnesty International, Human Rights Watch, Freedom House, ADC Memorial/CERD 2022 a UNHCR).

[8] Pokud jde o věrohodnost stěžovatele a), krajský soud přikládal nepřiměřeně velkou váhu odchylkám v jeho výpovědích. Jádrem jeho příběhu je tvrzení, že byl v Kazachstánu opakovaně šikanován policií (fyzicky napaden, zadržován, vyslýchán pod nátlakem), zřejmě v souvislosti se svými přáteli z řad Ujgurů, a že jeho rodině bylo vyhrožováno. Stal se rovněž obětí útoku ze strany místních obyvatel (etnických Kazachů) a policie mu nepomohla. Tato podstata se přitom nese všemi jeho výpověďmi. Rozpory, na něž žalovaný a soud upozornili, se týkají toliko vedlejších okolností (jako zda byl první konflikt s policií zahájen zadržením v kavárně či cestou z práce, jak přesně výsledk proběhl, kdo při něm byl přítomen atd.). Výpověď stěžovatele je ve světle situace v Kazachstánu plausibilní, což potvrzuje i zpráva Lifos 2017, na níž se soud odvolal.

[9] Žalovaný považuje napadený rozsudek za zákonný, a navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou, případně ji zamítl jako nedůvodnou.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[11] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Zásadní pochybení v napadeném rozhodnutí Nejvyšší správní soud shledá především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu a nelze vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, nebo krajský soud v konkrétním případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zároveň však platí, že Nejvyšší správní soud není v rámci hodnocení přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[12] Nejvyšší správní soud v posuzované věci neshledal naplnění žádného z uvedených důvodů přijatelnosti. Kasační stížnost je proto **nepřijatelná**.

[13] K námitce stěžovatelů brojící proti závěru krajského soudu, že stěžovatel a) nečelil v zemi původu pronásledování z důvodu jeho ujugurské národnosti, Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud založil toto své konstatování zejména na nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatele a).

[14] Kasační soud se otázkou věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu opakovaně zabýval (viz např. rozsudky ze dne 27. 10. 2005, č. j. 1 Azs 214/2004-45, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010 - 182, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64, ze dne 27. 9. 2019, 4 Azs 345/2018 - 32, ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, č. 1913/2009 Sb. NSS, či v rozsudku ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, č. 3924/2019 Sb. NSS). Z uvedených rozsudků vyplývá, že v mnoha případech je rozhodným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se pak stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle jeho výpovědi. Dalším důvodem nevěrohodnosti žadatele pak může být situace, kdy jsou vyjádření žadatele o mezinárodní ochranu v rozporu se zprávami o zemi původu.

[15] V aplikační praxi se v tomto směru hovoří o tzv. sdíleném důkazním břemenu, neboť je rozloženo mezi žadatele a správní orgán. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel (byť především vlastní věrohodnou výpověď), nicméně správní orgán je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí výpověď žadatele, tak těch, co ji podporují. Na základě § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu musí správní orgán při svém rozhodování vycházet ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Pokud správní orgán považuje tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu za nevěrohodná, je v zásadě nezbytné, aby ho s identifikovanými rozpory konfrontoval a poskytl mu možnost tyto rozpory vysvětlit či zcela odstranit; neučiní-li tak, rozpory by při hodnocení věrohodnosti neměl zohlednit. Rozpory, na nichž svůj závěr o nevěrohodnosti správní orgán zakládá, se musejí týkat významných skutečností a musejí přesvědčivě svědčit o nevěrohodnosti tvrzení.

[16] Krajský soud dospěl k závěru o nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatele a) zcela v souladu s uvedenými judikatorními východisky. Pochybení se nedopustil ani při posouzení informací o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel. Rovněž v tomto ohledu následoval judikaturu kasačního soudu, podle níž musí být informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, a transparentní a dohledatelné (viz např. rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, č. 1825/2009 Sb. NSS).

[17] V návaznosti na závěr o nevěrohodnosti azylového příběhu stěžovatele a) považoval krajský soud za spíše nadbytečnou otázku účinnosti vnitrostátní ochrany, a proto se jí zabýval toliko nad rámec nutného. Tuto otázku nicméně rovněž zhodnotil v souladu s dosavadní rozhodovací praxí, na kterou stěžovatel odkazoval v kasační stížnosti (viz např. rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 - 49, č. 401/2004 Sb. NSS).

pokračování

[18] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl ve smyslu § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, či ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Stěžovatelé v řízení nebyli úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Soud mu tedy náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu